

Lakóparkok színtervezési problémái

Tari Gábor

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem,
Rajzi és Formaismereti Tanszék

Abstract

Let me report of the development of a so-called „IMMANENT COLOUR HARMONY SYSTEM” modeling optical effects perceptible in nature outlining number and saturations of the different hues applied, functioning mainly by intermingling the colours.

Ahogy sokasodnak városaink elegánsnak számító zöldövezeteiben a manapság divatos lakóparkok, többlakásos különálló, vagy sorházszerű épületegyüttesek, valamint gyógyvízforrással vagy más turisztikailag csábító lehetőséggel rendelkező vidéki településeken megjelenő sokszor luxusigényeket kielégítő egészség és wellnesscentrumok, egyre inkább megfogalmazódik néhány megválaszolatlan kérdés a szerzőben az ilyen jellegű építészeti feladatok színtervezésével kapcsolatban.

A Budapesti Műszaki Egyetem Rajzi és Formaismereti Tanszékén már régóta külön kutatási terület a szín és az épített környezet közti összefüggések vizsgálata és szerepeltetése az építészképzésben. Sokszor szembekerülünk azzal a problémával, hogy néhány éve még izgalmasnak ható stílusirányzat buzgó leckefelmondása mára már csak megmosolyogtatásra képes, míg az önmérséklettel, szűkszavúbban formált, inkább a forma, a kompozíció saját belső törvényszerűségeire figyelő épületek viszont időtlen értéket képviselnek. Ahogy a formának, úgy a színnek is van egy igen érzékeny, a nyelvtanhoz vagy a zenei összhangzathoz hasonló belső rendszere.

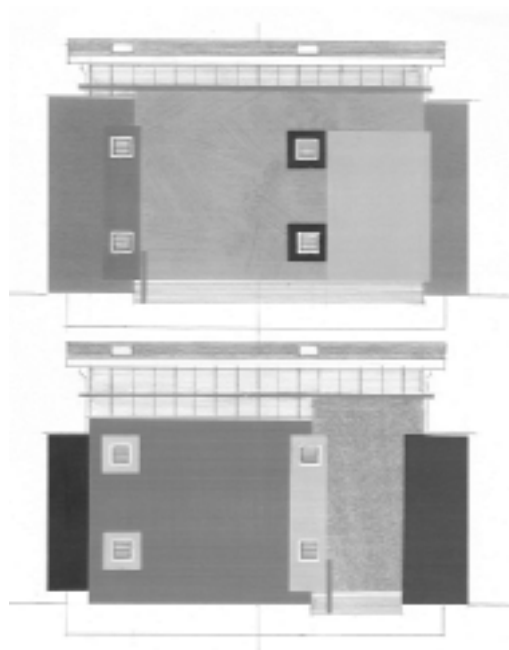
A színekről még gyakran építész kollégák is úgy vélekednek, hogy minek azzal annyit tudálékoskodni, legyen a fal fehér (tisztasági-meszelés), a téglapiros, a deszka natur-barna. Bizonyos feladatoknál tényleg hálás ez az anyagszerű színkezelés, viszont eltérőbb, egyedi igényeknél, ahol a forma is megkívánna valami egyedi színkezelést, a jól bevált jellegtelen árnyalatok személytelenséghez, sematizmushoz vezetnek. Más tervezők viszont nagyon fel akarják épületeikre (és önmagukra) hívni a figyelmet és előszeretettel nyúlnak a reklámgrafikához illő harsogó árnyalatokhoz, melyeket („sajnos”) ma már a festékipar előállítani képes. Szerencsére a fényállóság még ritkán tökéletes, így ezek az épületek idővel elfogadhatóbbá fakulnak (persze nem egyenletesen).

Úgy gondolom, a két szélsőséges hozzáállás közt kellene keresnünk a megfelelő irányt.

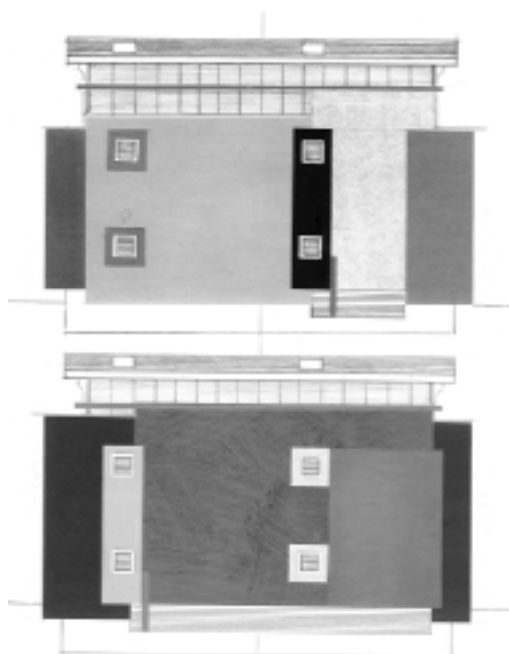
Egy többlakásos épületegyüttes kivételes lehetőség lenne a tervező számára, hogy a kompozíciós összehatás legérzékenyebben modellált és legmagasabb szervezetségi-fokú formáját teremtsen meg. Ehelyett sokszor annak vagyunk tanúi, hogy az egyidőben épülő több lakóegységnek formailag és színben semmi köze sincs egymáshoz, egyáltalán nem mutat igazodást. Vagy a másik gyakori hiba, hogy mindegyik ház teljesen ugyanolyan. Itt nyilván a több szín kikeverésének elenyésző anyag és tervezési költségén akartak spórolni az egyébként horribilis négyzetméterárakhoz képest. Az ilyen monotonia – ha pl. a szembenlévő hegyről nézzük –, bántóan töri meg a táj és az addigi többé-kevésbé játékosan variált régebbi építészeti szövet kellemes változatosságát.

Tehát a feladat adott, egy olyan többtagú szín-struktúrát kellene létrehozni, amely minden tagjában tudatja velünk, hogy egy nagyobb egész része anélkül, hogy unalmasan ismételné önmagát, vagy szétesően elkülönülő, darabjaira esett lenne...

A szín egy nagyszerű eszköz arra, hogy ilyen kifinomult kompozíció jöhessen létre, azzal együtt, hogy képes a hely szellemét és az alkotó egyéniségét is kifejezni oly sok minden mással együtt. Az alábbiakban szerepeltetett, egy képzeletbeli lakópark, vagy inkább művésztelapi műterem-épületegyüttest szemléltető kis színtervek egy ilyen egységesen tervezett, kissé felhívó erejű színkompozíciót szemléltetnek, melynek a színválasztási rendszerét a szerző „IMMCOLOR” című, készülő Ph.,d értekezésében megfogalmazott irányelvek adják.

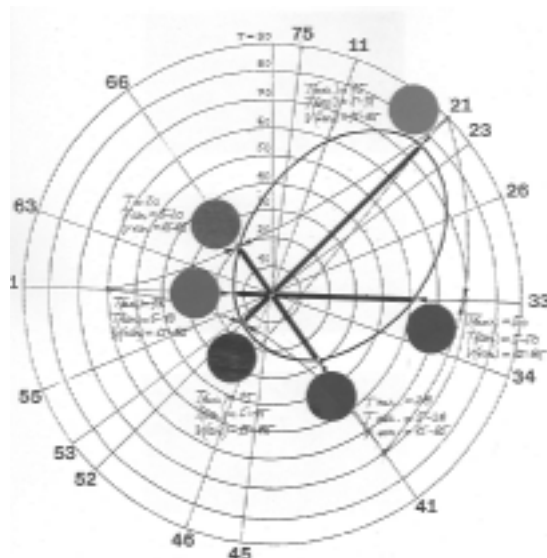

1. ábra
Műteremlakások I.

2. ábra
Műteremlakások II.

A szerepeltetett színek egymáshoz viszonyulását a mellékelt „Coloroid” színekörben megfigyelhető elipszisformára való illeszkedés testesíti meg oly módon, hogy mind a hat érték csak három határszín egymásba keveréséből származik.

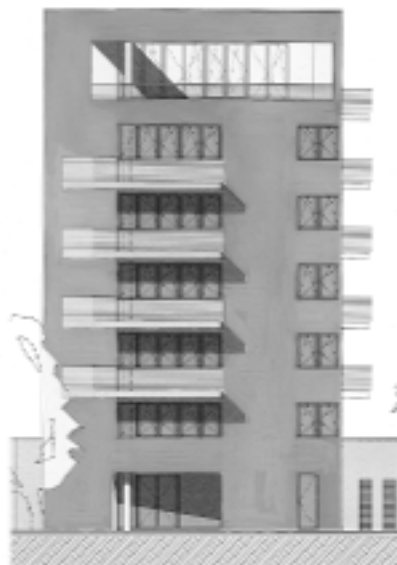

3. ábra

Kadm. narancs színezetre épülő színharmónia-ellipszis

A Coloroid Színrendszer, szintén tanszékünk kutatási eredménye, mely régóta nemzetközileg ismertté és hazai vonatkozásban magyar szabvánnyá vált. Az IMMCOLOR színharmónia rendszerről megemlíthetjük, hogy bármely meghatározó színezetre építhetünk vele többtagú harmóniaskálákat úgy, hogy egy hangulatilag megfelelő színezetet hideg és meleg irányban bővítünk. Úgy, hogy az alapszín keverék formában belekerül az új árnyalatokba, megtartva a legerősebb, egymásból származtatott, „vérszerinti” rokonságot. A hideg és meleg egyensúlyt a komplementerekbe való keveréssel, aszimmetrikus telítettségek kialakításával érjük el. A határ-színek gyakorlatilag kimaradnak a kompozícióból, erősebb telítettségek is csak viszonylag kisebb felületeken, pl. nyílászárókon, lakatosszerkezeteken jelentkeznek. Megfigyelhető, hogy a legfinomabban beszabályozott színezetharmóniaknál az egyes színezetértékek arányosan változó telítettségskálát adnak és egy ellipszisforma ívén helyezkednek el a színekörben. Az eddig már jól bevált monokróm színsíkon haladó és bizonyos dőlés-szögű egyenesekre fektetett világosság és telítettségskálák az egyes külön színezetekenél természetesen használatosak, sőt fal és tagozatszínek esetén nem is kihagyhatók!

További ábrák ugyanezt a színépítkező struktúrát szemléltetik a Vifmúterem Építészstúdió felkérésére készült „Budapest -Kaszáló utcai piac és lakóépület-együttes” színdinamikai kiviteli tervei által.

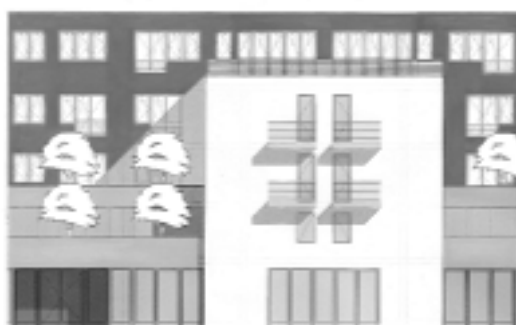
4.ábra

5.ábra

6.ábra

7.ábra

Akit részletesebben is érdekel a SZÍNDINAMIKA, mint egy új, interdiszciplináris művészeti és tudományág a Budapesti Műszaki Egyetem Rajzi és Formaismereti Tanszékén induló posztgraduális-mérnöktovábbképzés formájában ismereteket szerezhet. Érdeklődés : 4633048-as telefonon, Tari Gábor egyet adj., festőművész (eme cikk szerzője).